

od prvega začetka „Drobtince“ odlikujejo, in v jeziku, kteremu se vidi, da si prizadeva čedalje bolj doseči čisto, pa gladko in lahko razumevno slovenščino. Veseli pa tudi vidimo, da pet in trideset pisateljev je polajšalo gosp. vredniku težavno delo, in da tedaj naš lanski glas ni bil glas upijočega v pušavi. Lepo gradivo vsake verste za poduk in kratek čas so mu nanegli verli možaki, spoznavši, da domače naše slovstvo le tedaj veselo klije, ako pomagamo vsi in delamo vsi — v občni prid in občno slavo.

So tedaj po takem „Drobtince“ spet na terdnih nogah, ker se nadjamo, da marsikteri slavnoznani pisatelj, čigar ime še pogrešamo v letošnjem tečaju, bo podaril za prihodnje leto kako drobtinico „Drobtincam“. Za „Drobtince“ pa kaj pripravnega pisati, ravno ni težavno, ker šestero različnih predalov imajo; ako ni kosček za ta, je pa za uni razdelek. „Variatio delectat“, ali po slovensko „če je bolj pisano, lepše je“, je določno izgovorjeno pravilo „Drobtinc“. Tudi kdor rad poje, ga vabi „gerlica“ v gostje, ktera ne gleda toliko na pesniško opravo kakor na zapopadek „Drobtincam“ primeren. Akoravno se častiti gosp. vrednik priporoča v „predgovoru“, naj bi se mu za nekatere oddelke poslalo več spisov, gotovo s tem ne terdi, da jih ima za druge že odveč; priporoča se za spise iz vseh predalov prosi le za nekatere še posebno. To je že vredniška šega. Ker pa je nekteri pisatelj tako tanke preje, da je berž razžaljen, ako se mu vsaka njegova verstica ne natisne, naj bi gosp. vrednika poprej poprašal: ali ga je volja vzeti v „Drobtince“ to in to? Tako bo obema prav in brez vse zamere.

Kakor tedaj eni delajo za „Drobtince“, naj drugi jih kupujejo in jih priporočajo znancem in prijateljem, da se tako vsak po svojem udeležuje domoljubja. Kar se bo čez tiskarske stroške letos skupilo iz „Drobtinc“, pride matici društva sv. Mahora na dobro. Želeti je, da bi bilo skupilo obilo, in to toliko obilniše, ker „Drobtince“ so po naših mislih prav za prav bukve, ki se v vsem ujemajo z namenom tega društva. Da bi le še prav nizka cena „Drobtincam“ odperala pot med ljudstvo po vsem Slovenskem! Goldinar za 20 pol in dve podobi je res malo dnarja, — pa gledé na kupovavce, kterim bi posebno radi tisuč in tisuč iztisov posilili v roke, je goldinar vendar veliko dnarja. Kaj, ko bi se mile naše „Drobtince“ mogle izdajati v manjših zvezkih pa dvakrat na leto? Gosp. vredniku bi se moglo, kakor dozdej, gradiva poslati za celo leto na enkrat; on bi vredil celo tvorino v predalčike na dvoje, knjižice bi bile dvoje in dober kup vsake. Podobšine naj se le v kamen ali les režejo — saj tudi letošnja podoba ni slaba — da bode le cena nizka.

Pa vernimo se še za trenutek k letošnjim „Drobtincam“ nazaj. Natis je prav ličen in vse hvale vreden. Da ni brez tiskarnih pogreškov, se nihče ne bo čudil, kdor je imel kdaj z natiskovanjem kakih bukev opraviti. Manjših pogreškov ne omenimo, ker si jih bravec sam lahko popravi; le sledeče povémo v popravilo, tako, kakor so nam „Drobtince“ s pripisanimi dostavki iz rok častitega gosp. vrednika došle.

V predgovoru na strani IV. je po besedah „temu tečaju se bo poznalo, da se je vredništvo premenilo“, izostalo sledeče: „kar namreč zadeva primerno razstavo in obravnavo toliko dobrega blaga“. Le tako se uni stavek razumljivo ujema s sledečim: „upam pa s prihodnjim“ itd.

Na strani 120, ker stoji: „Starim se podobi palica: „je izostalo: „Preljuba moja, oče in mati! mi otroci vama hočemo krepka palica biti, vaju po dolžnosti podpirati in vama starost po moči polajševati“.

Kratkočasno berilo.

(Neprestrašeni Kórenci.) Solnce je šlo za goro. Tihoten mrak sladko objema milodrago kórenško dolino, kar priropi stari Vanzár z Mucne gore kričeč po celi vasi:

„Ala, maži, zej pa le vkup, če hočete, da nam na boja šeljme ves zažgale; na Mucne gore speta potepa; zej nam na kaže neč druga, kaker na nje“ *). Hribar, ki je ravno pri mizi „čompe pa zabeljena mešta“ jedel, verže ko vpitje po vasi zasliši, žljico iz roke, popade za puško, jo dere po vasi in kmali spravi kórenške možake na noge. Vsi zdaj v Vanzárja silijo, kakor da bi ga hotli snesti; vsaki hoče vediti, kje da ležeta potepuha. „Pri Ančnjekovem hlevu sta lumpa“. „Tri sto medvedov“ — zavpije Ančnjek — „koj pa če jih je v hlev zlodej nesel, potle je pa moj junec fertek“. Zdaj hoče eden družega prevpiti, eden pravi, naj bi ju počakali, da doli prideta; Hribar pa vès v ognji hoče, da bi kar nadnjo šli. In ker se je še vselej pravega korenjaka skazal, je tudi zdaj njegova obveljala. Zdaj popade vsaki, kar mu pride v roke: eni gnojne vile, drugi motiko, kramp, podajavnik itd., ter se vzdignejo vsi kričé proti Mucni gori. „Šmentaj! maži“ — se oglasi čez nekaj časa rajniki Štoljar (Bog mu daj nebesa! sej je že umerl), ki zadej za njimi s kolom krevlja — „veste koj, jest grem pa raji nazaj; me bo vstrelil, bom pa mev“. „Jest pa tudi ne grem“ — reče Škerjanc, ki je zraven Štoljarja koračil. In res, obadva gresta nazaj. Hribar in vsi drugi pa jo mahajo naprej. Blizo verha pridši se začnejo prepirati, kteri naj prvi naprej gré. „Maži, le za mno“ — se zadere Hribar ter skoči s puško naprej. Vsi koračijo za njim. Ko pridejo do omenjenega kraja, kjer imata tolovaja biti, zavpije Hribar že od deleč na vès glas: „Dober večer, maži!“ Pa nobenega glasú ni slišati. V drugo zavpije: „dober večer, maži!“ pa skoči dva koraka naprej. Ali tudi zdaj je bilo vse tiho. Ko tudi na tretji nagovor nič odgovora ni bilo, pa Hribar vstrelí v enega. Al obadva „šeljma“ sta prav pri miru in se ne zmenita za to. To se jim ne zdí po pravici, zato si nobeden ne upa za stopnjo naprej. Hribar se vendar moža pokaže in gré naprej puško pred nosom deržaje, ter še v družega vstrelí — pa tudi ta se ne gane. Zdaj vzame puško pri drobnem koncu ter buti s kopitom ravno tje, kjer je mislil, da je glava; pa namesti da bi se buča, se je kopito puške razcepilo. Zdaj še le pogleda bolj na tanko. „Šencej!“ — zavpije — to sta le dva štorá. In pri ti priči so jeli vsi ložej dihati in se vernejo domú. — Celi Kóren se je v veselji zibal, sprejeti svoje serčne junake. Al ti so bili veseli, da namesto s „šeljmi“ so imeli le s štorovi boj. Se vé da pa se je to še le pozneje zvedilo, ko jih je —ški župan pred se poklical v imenu „Cronauerrattengemeinde“, kakor je ta mož navadno po nemško pisal, čeravno se mu je nemščina toliko podajala kakor zecu boben.

Slavomir.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Vélkega Varadina konec maja. Letina se nam kaže prav dobra. Sadja bo obilo; gosenc ni na nobenem drevesu zagledati; dobrotljiv dež je verte vsega tega merčesa obvaroval, kteri bi bil sicer drevju grozno veliko nadlego delal, zakaj sila veliko je po sadju bilo gosenc zapredenih, gospodarji so pa tukaj kakor pri nas zanikerni, da bi se sami ostudnim požrešnicam v bran stavili. Terta se tudi prav dobro obnaša, sleherna ima prav obilo grojzdičev zastavljenih; če nam Bog kake nesreče ne pošlje, se bo veliko sladke kapljice pridelalo. Kraj je tukaj prav nalaš za vino vstvarjen; ljudém se za dober pridelk na pol toliko ni treba truditi, kakor drugod; terti nič ne gnojé, tudi privezujejo jo le malokje. Tako vkobal obdelanih nogradov človek ne vidi kmali kakor tukaj; pa zemlja in kraj sta taka, da žlahne vina rastejo. Tertna bolezen se tukaj še nikoli ni prikazala, znabiti, da to kaj pomaga, ker so brajde redko nasajene. Nekteri gospodarji imajo nograde z žlahnim drevjem nekoliko zasajene, kar se očém posebno prileže. V Vélkem Varadinu se nogradski delavci ravno tako

*) Zapišem te besede kakor jih tukaj Dolinci govore, namesti: „Alo, možje, zdaj pa le vkup, če hočete, da nam ne bojo tolovaji vaší zažgali; na Mucni gori speta potepuha“. Pis.

najemajo, kakor v Ljubljani pred mostom ženjice; razun motike tudi živeža navadno za celi teden seboj prinesó. — Kar je mir oznanjen, je jela dragina odjenjevati, 1 kiblja pšenice (po naši meri 4 mernike) zdaj 6 fl. 24 kr. veljá, pozimi je pa še 14 fl. veljala. In vendar mestni peki še ne pečejo dosti večjega kruha kakor popred!! Kdor se pa hoče domačih pekov ogibati, si pa tudi lahko pomaga, da si ob teržnih dnevih od kmetov kruha kupi. Teržni dan je vsaki teden dvakrat, v sredo in v petek; take dni cele voze kruha iz kmetov pripeljajo. Vsako sredo je tudi živinski sejm tukaj. Dete hembrej! si bo kdo mislil: Véliki Varadin mora vender le imenitno mesto biti, da vsaki teden živino na sejm priženejo! To bi bilo res prav dobro, ako bi se vsa ta živina za mesto poklala, pa za mesto se le slabeja pokupi, drugo pa judje na daljne kraje pošiljajo. Zatoraj je tudi funt lepšega govejega mesa po 11 kr. Judje so skor edini barantači tukaj; naj človek potrebuje karkoli hoče, mora kupiti od judov, ker družega tergovca ni skoraj nobenega tukaj. Kerčmarji že sami več ne vedó, kako bi zamogli še večjo dobičkarijo uganjati; za kosček mesa terjajo 12 kr., in iz enega funta lahko 3 ali 4 take kosčike naredé; kosec navadnega kruha veljá 2 kr., pa bi ga lahko za krajcar dajali; vina se pa v nobeni gostivnici samega na sebi ne dobó. Da pa je piva (ól) tukaj slaba pa draga, ni čuda, ker se ljudje ne pečajo s hmeljevo rejo. Mislil sem, da tukaj ne bom kukovice slišal, ker ni nobenega loga blizo, pa sem jo vendar le slišal; ljuba tičica je prišla v nograde spomlad oznanovat. Tudi druge kriljate znanke so mi z mičnim petjem pripovedovale, da so svojemu Stvarniku za dobrotljivo ohranjenje iz serca hvaležne — vrabci, lastovke, škerjančiki, zagorjevčiki (rothe Nachtigal) — vsi, vsi Bogu hvalno pesem pojó. Škoda le, da jih tū malokdo posluša! Akoravno imajo Véliko-Varadinci krasne vinske gorice pred nosom, čepé vendar celi božji dan v zapertem zidovji.

Vraščan.

Iz Siska se piše, da je zdaj gotovo, da se bo iz Zagreba v Sisak železnica napravila.

Iz Tersta 31. maja. Svitli nadvojvoda Joan so danes jutraj Terst spet zapustili in se na Tiroljsko v Innsbruck podali; njih gospá ostane v Terstu, dokler ne pridejo nadvojvoda spet tje nazaj.

Iz Železnikov 28. maja. — Lani ali predlanskem smobrali v „Novicah“ v nekem dopisu iz Českega, da imajo ondi v mnogih krajih nalašne hiše, kamor starši delavci podnevi svoje male otroke pošiljajo, kjer jih varuške varujejo čez dan. Pri nas bi bila pač taka hiša prav potrebna, da menda ne kmali kje tako. Koliko nesreč mili Bog tukaj res prav po očitnem čudežu obvaruje, zamore le tisti zapopasti, kdor vidi, kako otroci, navadno brez vseh varhov, vedno in vedno le krog vode skakljajo. V kratkem sta dva otroka cepnila v vodo, vendar k sreči so ju še živa rešili smertne nevarnosti. Naj povém še to: neka beračica, ki je v tamni noči pretekli petek s svojim dvé leti starim otrokom po kovačnicah beračila, je padla z malega mostka v vodo; v strahu spustí otroka iz naročja, in kmali potem so ga mertvega izlekli spod nekega kolesa. Čudno se bo morebiti zdelo bravcem, da pripovedujem od ponočnega beračevanja, — al ponočni berači niso pri nas bela vrana. Kakor hitro namreč delavci v fužinah okoli polnoči delati pričnejo, že včasih mergolí vse polno beračev, kateri lazijo od kovačnice do kovačnice in mnogokrat večje siromake za dar nadležujejo kakor so oni sami. Mnogokrat delavec medlí lakote, berač pa že smerdí po žganji, kakor naj huja „šnops-apoteka“. In naši ljudje nimajo toliko zavednosti, da bi take beraške mavhe brez darú pognali. Res je treba, da bi se takemu početju ostro stopalo na pête, — saj je očitno, da večina rokomavžarjev in beračev spada v versto lenúhov in potepuhov, katerem se delati gabi in ki v pravem pomenu besede kradejo božje darí. Res potreba je, da bi se oklicala

postava, ktera bi vsemu beračenju in vsem hudim nasledkom, ki izvirajo iz njega, v enem hipu spodbila noge. Vsaka soseska naj skerbí za svoje ljudi in noben berač se ne smé nikjer prikazati. To bo mahoma pomagalo do koréna, zakaj soseska pozná svoje ljudi, in taki, ki so za delo vsi pripravi, pa sedaj raji nosijo beraško mavho po svetu, se bojo vpregli v delo; dela se nikjer ne manjka; kdor pa delati noče, dokler more, naj pa tudi ne jé; za malo množico taci pa, ki res niso za nobeno delo in za noben zaslužek, bo že skerbela soseska. In vsega zla, ki ga prizadeva beračunstvo, bi bilo tako v kratkém konec.

J. Levičnik.

Novičar iz raznih krajev.

Vladni časnik „Oest. Corr.“ preklicuje zlo razširjeno novico, da se bota sedanja kazenska ravnava in vsled tega tudi red kazenske pravde, ki je bil leta 1853 v cesarske sodnije vpeljan, spet prenaradila in po tem takem tudi sedanja ustava ravnava premenila v nekdanjo pismemo, ter pravi, vse to ni res. — Pripoveduje se, da kmali po oklicu nove postave za obertnike in rokodelce, kateri so poglavitne pravila svobodnega gibanja tudi po ponovljenem pretresu ostale, se bo nek stara postava od odertije preklicala, ker se ne ujema več s potrebami sedanjega časa in tudi ne ovíra, da bi se dnar ne razposojeval za višje činže kakor so po ti postavi pripušeni, ker tisti, ki posodi, kakor tudi tisti, ki na pósito vzame, že vésta to reč tako naštimati, da se posojivec ogne postavi. Sliši se tedaj, da se bo preklicala ta stara postava in da vprihodnjí bo vsak smel dnar razposojevati po tolikšnem činžu, po kolikoršnem bo hotel, ako se bo le človek najdel, ki ga bo vzel. — Staro poslopje nekdanjega vseučilišča (aula) na Dunaji bo vprihodnje po dovoljenji cesarskem poslopje cesarske znanstvine akademije. — Iz Dunaja se piše 30. maja, da škofji zbor bo terpel še kaka 2 ali 3 tedne. — V Segsardu na Ogerskem je bilo 24. dan p. m. popoldne ob štirih tako hudo vreme, da nikoli ne pomnijo takega; oblak se je utergal in v kratkem je večidel mesta stalo v vodi; polja in nogradov je pokončala ploha sila veliko, mnogo živine je konec vzelo, pa tudi več ljudi je utonilo. — Ne davnej pred so pa privrele čez Donavo strašne trume kolumbaških komarjev in na pašnikih okoli Oršave in Karanžebesa se spustile na živino, kateri lezejo v nosnice, gobec in kamor koli morejo, in pokončale so več juncev, 40 volov in mnogo drobnice. — Na politiskem obzorji poslednjih dní je naj imenitniša novica ta, da je car rusovski oklical popolnoma pomilostenje vsem Poljcem, kateri živijo v pregnanstvu v ptujih krajih; vsem hoče prizanesti vse, kar so pregrešili, ako se vernejo domú, in če se skozi 3 leta obnašajo lepo, jih vzame tudi v cesarske službe; le tiste, kateri so vseskozi terdovratni sovražniki rusovske vlade ostali, ne dosežejo te milosti. — Ob enem pa, ko ta novica po časnikih gré, gré carovi milosti ravno nasproti pismo, ki so ga v Parizu bivajoči Poljci podali francozkemu prvemu ministru grofu Valevskemu, v katerem tožijo, da pariški zbor ni mislil na Poljce, kateri imajo pravico od Rusov terjati, da se ustanoví Poljsko od leta 1815, in pravijo, da naj večja slava Napoleona III. bi bilo oživljeno Poljsko. Kaj jim je francozki minister odgovoril, se ni še nikjer bralo. — 29. maja je prišel car rusovski v Berlin in Potsdam, kjer je bil od pruskega kralja s posebno slavo sprejet. Časniki pravijo, da ni brez pomembeta prihod rusovskega cara na Prusko. — Na Laškem, posebno v Sardinii, še zmiraj Cavourovo pismo zvonec nosi. — Sedaj je gotovo, da 14. dan t. m. bo kerst mladega Napoleona. — Iz Perzije se bere, da še zmiraj kakor nekdanj nočejo ondi nikjer cest delati, ker pravijo: „ceste so gladka pot sovražniku v naše dežele“. Pri taci mislih res ne bojo Perzijani deleč prišli.